Een gewone familie in Venlo
Correspondentie gericht aan Cornelis Swinnen en zijn echtgenote Eleonora (Lintien) Nauwe(n) tussen 1718 en 1726

Correspondenten zijn :

1. **Johannes Swinnen, broer, woonachtig in Keulen**
2. **Anna Catharina Swinnen, dochter, vanuit Amsterdam en Keulen**
3. **Johannes Peter Swinnen, zoon, vanuit Amsterdam en Batavia**
4. **Catarina Swinnen-Bernier[1], vrouw van Johannes Peter, woonachtig in Luik**
5. **een vriendin uit Grave**

Op diverse plaatsen in het ongesorteerde en onbeschreven deel van het Schepenbank archief van Venlo zijn een aantal brieven te vinden van leden van de familie Swinnen, alle gericht aan Cornelis en zijn vrouw Eleonora. Het is me niet duidelijk geworden waarom deze brieven in dit archief zijn terechtgekomen, of het zou te maken moeten hebben met een proces[2] dat in de maand augustus van het jaar 1730 door de Scholtis van Venlo is aangespannen tegen Cornelis als *man ende momboir* van Eleonora.

Mogelijk dat de brieven gevonden zijn bij het opstellen van de inventarislijst, en nadat ze voor nader onderzoek waren meegenomen - en als van geen waarde bevonden- terecht zijn gekomen in het archief van de Scholtis, waar ze begonnen aan hun zwerftocht door het Schepenbankarchief. Inderdaad een zwerftocht want de 21 brieven en enkele juridische stukken werden in zeven verschillende bundels aangetroffen[3].

Eleonora blijkt zich volgens de aanklacht in het proces schuldig gemaakt te hebben aan het berekenen van woeker-rente bij het in pand nemen van goederen, of zoals in de stukken staat "*het nemen van onbehoorlijcke interesse van gelt op panden*".
Uit het requisitoir van de Scholtis dat zich bij de processtukken bevindt, blijkt o.a. bij Artikel nr. 45, dat Eleonora **per maand voor iedere rijksdaalder 4 stuivers rente berekende**. Dat komt neer op een **effectieve jaarrente van 48 stuivers (96%)!** Het vreemde is dat deze praktijk enkele jaren door kon gaan omdat de financiele nood van de pandgevers zo hoog was, dat ze ondanks de hoge tarieven telkens weer bij Eleonora terug kwamen.

In de brieven is niets te vinden over deze kwestie.

Het gezin Swinnen in Venlo.

Op 4 november 1691 werden door pastoor Bouckhout Cornelis Swenne en Eleonora Nauwen in de Martinuskerk in Venlo in de echt verbonden. Getuigen waren Johannes Andries en Coenraad Draeck. Hun huwelijk werd gezegend met de volgende kinderen :

1. **Petrus** werd op 10 december 1693 gedoopt, get. Johannes Martin en Helena Hoven.
2. Jacobus, doop op 4 januari 1696, get. Theodor Faessen en Johanna Lindelo
3. Henricus, doop op 17 november 1697, get. Petrus Bos en Johanna Lipsi
4. Eleonora, doop op 21 juli 1700, get. Antonius Reijnen en Margaretha Derper
5. **Anna Catharina**, doop op 30 mei 1704, get. Johannes Geken en Agatha de Bosch

[1] zie voor haar meisjesnaam het VOC archief, toegang 1.04.02, inv.nr.5740 (*Het Schip te Assenburg*)
[2] schepenbank Venlo, inv.nr.2892
[3] schepenbank Venlo, inv.nrs.2824, 2868, 2876, 2886, 2892, 2896 en 2897

6. Nicolaus, doop 20 augustus 1706, get. Mathias Cousin (zwager, gehuwd met zuster Eleonora) en Catharina Berents

Op 6 april 1717 werd het huwelijk van (Johannes) Peter met Catharina Bernier door pastoor Van der Heijden kerkelijk in Venlo bevestigd. Getuigen bij dit huwelijk waren Egidius Bernier en Noel Rouma. JP is dan 23 jaar.

Wat uit de brieven naar voren komt over Cornelis en zijn vrouw :

1. Cornelis is Meester Nagelsmit (spijkermaker) (4,8,9). In de *Rekening van den Ontvanger van den Huyserschat der Stadt Venlo* over de jaren 1727-1729 worden een aantal leveranciers van materialen genoemd, o.a. Peter Behet, de aannemer/timmerman (brief 18) en de nagelsmeden Hendrick Schoer en Francis Korsten, maar Cornelis Swinnen wordt niet genoemd.
2. Cornelis en zijn vrouw wonen naast de Brabantse Post in de Steenstraat (4,5,6, 7,8,9,10). Postmeesters in die jaren waren Mathias Clückers (1677-1723) en Joannus Henricus Fredericus van Ginck (1723-1747)[4]
3. Er woont een nicht (Johanna) in Maastricht waarvan de echtgenoot volgens mededeling van Johannes werd begraven op 24-9-1721 (3). Onderzoek door het Regionaal Historisch Centrum Limburg in Maastricht heeft echter niets op geleverd.

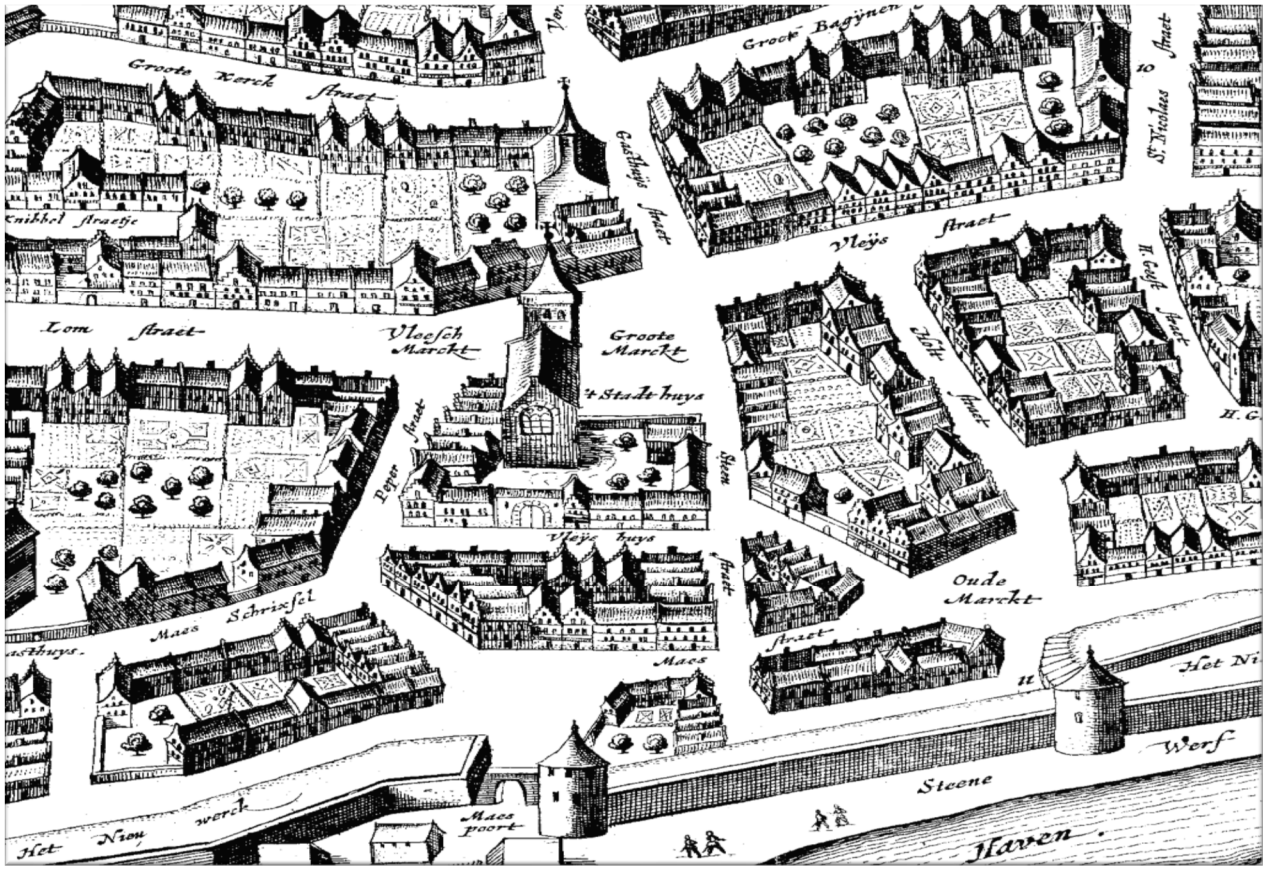

In het midden, tussen Groote Markt en Maesstraet, ligt de Steenstraat

De brieven van Johannes Swinnen uit Keulen

[4] J.Ickenroth, *De RijksPost in Limburg*, Amstelveen 1995, 111

Wat uit de brieven naar voren komt over Johannes en zijn vrouw :

1. Johannes is een liefhebber van Luiks bier. Ook wijn versmaadt hij niet (1,2,4,5,9)
2. Hij verzamelt of verhandelt wapens (3,9)
3. Hij moet regelmatig reizen maken (2,3)
4. Johannes lijdt aan jicht (2,4,5,18)
5. kinderen ziek en/of geboren (4,7)
6. Veel aandacht voor Anna Catharina (5,6,7,8,9,10)

(1) Cullen den 31 Janwary 1718[5]

Seer beminden broder ende suster,
Ick hebbe die ahm[6] bier ontfangen dewelcke op recht goedt is gewest sende hier bij eenen brif aen Van Boven dewelcke UL dese over sondenne ahm bier voor mijne reckeninge betalen sal soo ick verstan hebbe, soo kost dieselve 3 Rixdaler Kuls gelt,
Sende oock hier bij die volmacht van den bontwercker, hier op kont gij Geradt Kuper sitteren laten wat UL daer van bekomp sal half voor UL sien soo heeft mijn den bontwerker geseydt, naer **hertelicke groetenisse ben en verblive**,
beminden broder ende suster UL dinswilliger broeder
Johannes Swinnen

Ik heb de aam bier ontvangen. De kwaliteit is zeer goed. Hierbij gaat een brief voor ***Van Boven*** *met de opdracht de aam bier voor mij te betalen. De prijs zou 3 Rijksdaalders Keuls geld bedragen.Ook zend ik hierbij de volmacht van de bontwerker, daarmee kun je* ***Geradt Kuper*** *dagvaarden. Van de opbrengst is de helft voor jullie, zo beweerde de bontwerker.*

---

(2) Cullen, den 13 Septembris 1721[7]

Seer beminden broeder ende suster,
Ick hebbe over einigen tit witte wijn proeve gesonde voor den Heeren Postmeyster van Venloo[8] hebbe daer over noch geen antwort bekomen soo twiffelle of die selve oock gelevert sien, ick ben tegenwordigh etwas geimpedieert[9] mit het floresien[10] anders soude noch een Reys op Ruremonde gedan hebbe, en verlicht[11] in het te ruck rijden over Venloo genomen hebbe het welcke nu niet sien en kan ofte, het mochte sigh in corten tit seer beteren, sende in desen brif een half severijn[12] in goudt gelift het in danck te nemen, gelift voor mijn te bidde, mijne **hertelicke groetenisse** aen uld altesamen beminden broeder, **verblive uld dinswilligen broeder**
Joannes Swinnen

NB en doedt geene meldinge in uld brive van gesondene gelt om reden willen sonder schrift maer allenenlick
ick hebbe uld brif van 13 deses wel ontfangen

Een poosje terug heb ik monsters van een partij witte wijn gezonden aan de Postmeester van Venlo, ik heb nog geen reactie van hem ontvangen, ik vraag me af of de wijn wel geleverd is.Ik heb de laatste tijd wat last van jicht[13] anders zou ik nog een reis naar Roermond gemaakt hebben, en wellicht op de terugweg

[5] schepenbank Venlo, inv.nr. 2868
[6] ca 150 liter
[7] schepenbank Venlo, inv.nr. 2824
[8] Mathias Clücken/Cluckers van 1677 tot mei 1723 volgens W.A.A.Westerhuis, *Posterijen te Venlo van 1642-1988,* Venlo 1988, 114
[9] verhinderd, belet
[10] flerecijn : jicht, rheumatiek.
[11] wellicht
[12] souverein : gouden munt van de Zuid.Nederlanden, geslagen sinds 1612, ter waarde van 7 gulden en 13 stuivers
[13] in de oorspronkelijke tekst floressien genoemd

Venlo aangedaan hebben. Dat lukt me nu niet of het moet snel beteren.Ik zend ingesloten bij deze brief een half souverijn in goud, neem het van me aan. Willen jullie in je gebeden ook aan mij denken ?
NB. Doe uit veiligheidsoverwegingen in jullie brieven nooit mededelingen over verzonden geld !
Ik heb jullie brief van de 13 dezes in goede orde ontvangen

---

(3) Aen mijnen seer beminden broeder Cornelis Swinnen

Cüllen den 9 october 1721[14]

Seer beminden broeder broeder ende suster,

Ick hebbe den brief geleesen die uld soon uyt Battavia geschreven heeft, het heeft mijn wel gevallen dat hij noch aen vrient en kindt gedacht heeft, den liven Godt wil hem in sin genade bewaren ende wederom in gesontheydt naer haus laten komen, ick hebbe den snaphan met 2 loopen wel ontfangen, hij was Recht voor mijn wan den Ros[15] die loopen niet door gevreten en hadde, ick sal die selve laten stoppen, ick rijde morgen naer Brussel ick sal mijnen wegh over Mastricht neemen om nicht Johanna te trosten, het is een groedt ongeluck voor haer dat haren man is gestorven te weeten den 24 September is hij begraven worden, den liven Godt haer geeven wat haer saligh is en ons altesamen, ick brecken af door cortheydt van tit naer die **hertelick groetenisse**, **beminden broeder en suster verblive uld broeder en dinar**
Joannes Swinnen

Ik heb de brief gelezen die jullie zoon uit Batavia geschreven heeft. Het doet me goed dat hij nog aan zijn familie en kind heeft gedacht ! Ik hoop dat God hem in zijn genade wil bewaren en hem in gezondheid thuis laat komen. Ik heb de snaphaan[16] met de dubbele loop ontvangen, alleen jammer dat er veel roest in de lopen zat, ik zal er wat aan laten doen om het roesten te stoppen.Morgen vertrek ik naar Brussel. Ik reis via Maastricht zodat ik nicht Johanna kan bezoeken om haar wat te troosten. Het is een ramp voor haar dat ze er nu alleen voor staat. Haar man is op 24 september begraven, de goede God moge haar en ons geven wat we nodig hebben. Ik breek af wegens tijdgebrek.

---

(4) Aen der eersamen ende seer discreten Cornelius Swinnen, Meyster nagelsmit, wonende beneffens den Brabansen Post tot Venloo

Cüllen den 2 January 1722[17]

Seer beminden broeder ende suster,
Ick kommen mit desen uld altesamen een gelucksaligh nuwe jaer van herten aen winschen mit alle sorten van contentement naer siel en lichennam, versoecken van uld gelift mijn per eersten voorman te senden een ton van het beste Lucker bier dat in Venloo gebrouw wordt, den voorman die dat brinck sal oock het gelt daer voor ontfangen, sal denselven voorman oock een nuwe jaer[18] voor uld meden geven, gelift als dan het selven op mijne gesontheydt, mit suster uld live huysvrouw ende kindt te verteren, mijn kindt is balt[19] doedt gewest door die pocken, hetwelcken nu al 12 ad 13 wecken gedurdt heeft, het is nu Godt looft nu buten alle gevar, verhoepe het sal continueren, amen, naer die hertelicke groetenisse aen alle live vrinden, die **ick ben en verblive**, **beminden broeder ende suster, uld geafectionerde[20] dinaer en broeder**
Joannes Swinnen

---

[14] schepenbank Venlo, inv.nr. 2824
[15] roest
[16] geweer uit de 17de en 18de eeuw, dat zich van vroegere vormen onderscheidde doordat het afging door het overhalen van een haan op een vuursteen.
[17] schepenbank Venlo, inv.nr 2897
[18] geschenk
[19] bijna
[20] toegenegen

Sendt het bier dito[21]*, ik verlange seer daer naer.*

Ik wens jullie allen hiermede naar lichaam en ziel een gelukkig nieuw jaar toe. Willen jullie bij eerste verzendgelegenheid een ton van het beste Luiker bier dat in Venlo gebrouwen wordt, aan mij toezenden ? Ik zal de voerman het geld er voor meegeven. Voor jullie zal ik hem ook een nieuwjaarspresentje meegeven. Willen jullie dat dan ter ere van mijn gezondheid nuttigen? Mijn dochtertje is bijna gestorven door de pokken, de epidemie duurt nu al 12 - 13 weken. Godlof is het kind nu buiten gevaar, laten we hopen dat het zo zal blijven.Verder doe ik jullie de hartelijke groeten. P.S. Stuur het bier zoals genoemd, ik kijk er naar uit.

---

(5) Aen mijnen seer beminden Broeder Cornelius Swinnen wonende beneffens den Brabansen Post tot Venlo

Cüllen den 14 January 1722[22]

Seer beminde broeder ende suster, salut,

Ick hebbe uld seer aengenamen brif van den 11 deses met die ton bier ende boekweyten meel ende peperkoek[23] wel ontfangen, waer voor ick ende mijne live hysvrouwe schuldigen danck segge sende, hiermede mit bringer deses 2 rollen taback, hij en is niet vers, Ick en hebbe den selven niet gekocht, doch denselve hier liggen gehadt, soo hij uld niet en gevalt, soo schenck hem ymant anders aen bij een dosken jesuiten pillen[24] voor uld huysvrouw, mijne huysvrouw souden nicht, uld dochter gerenne[25] een kermisse senden, maer en weet niet waer onder sij aen het beste gedint koste sien, soo belift het selve te schriven als dan den selven sonder faudt volgen, wat aengadt den roden kapes[26] sadt, die en is hier niet te bekomen, dan wij hier niet anders en hebbe als witten kapes,
Legge in desen brif een half severijn[27], nemp in danck die ton bier, hebbe den voerman betalt per naste reys, sal die ledige ton terück sende, wan uld desen brif beantwort, soo schrif maer, ick hebbe uld lesten brif wel gelevert ontfangen, ick ben onderaen 7 ad 8 dagen aen die gigh[28] cranck gewest, hebbe seer groete pijn daer aen geleden, gedult gelift voor mijn te bidden, naer aenwinsinge van een saligh nuwe jaer mit alle sorten van contentement naer siel en lichenam, die **ick ben en verblive dinen getrouwen broeder** etc.
Joannes Swinnen

Beminden broeder en suster, als oock noch uld dochter, mijn dochterken is Godt sij danck nu wederom gans gesondt.

Ik heb jullie aardige brief van de 11e dezer en de ton bier, het boekweit meel en de peperkoek in goede orde ontvangen. Ik en mijn vrouw zijn er beduusd van ! Ik stuur met deze brief 2 rollen tabak, hij is helaas niet vers meer. Ik had de tabak nog liggen, Als je er niets aan hebt, doe dan iemand anders er maar een plezier mee. Voor je vrouw stuur ik een doosje Jesuiten pillen. Mijn vrouw zou haar nicht, jullie dochter, graag een presentje sturen, maar ze weet niet waar ze haar een plezier mee kan doen, dus als je dat wilt schrijven dan zullen we haar zonder mankeren wat sturen. Wat betreft de rode cape, die is hier niet te krijgen, alleen witte.Ik voeg bij deze brief een half souverijn. Ik neem in dank de ton bier aan. De voerman heb ik het geld meegegeven en de lege ton zal ik terug zenden. Ik heb zowat 8 dagen flink last

---

[21] zoals gezegd
[22] schepenbank Venlo, inv.nr 2897
[23] peperkoek, koek, uit meel met honing, suiker of stroop gemengd gebakken, waardoor gemalen peper is gedaan; later werden ook andere kruidkoeken aldus genoemd en heet ook gewone zoetekoek soms *peperkoek.* Typisch Venlo's produkt.
[24] waarschijnlijk bedoeld : jezuïetenpoeder, gepulveriseerde kinabast; kininepoeder: dit geneesmiddel werd, uit Peru, door de Jezuïeten naar Europa overgebracht.
[25] gaarne
[26] toom ?
[27] souverein (munt)
[28] jicht

van jicht met erg veel pijn gehad. Willen jullie voor mijn gezondheid bidden ? Verder wensen we jullie een zalig nieuwjaar.
P.S. Mijn dochtertje is God zij dank weer helemaal beter.

---

(6) Aen den eersamen ende seer discreten meyster Cornelius Swinnen wonende beneffens den Brabansen post tot Venloo

Cullen den 16[e] Juny 1722[29]
Beminden broeder ende suster, salut

Hier meden comme mijn informeren wij het met uld tesamen is gande, verhoepe alles wel, mijnen vrouwen broeder wondt tegenwordigh te Amsterdam, dewelcken mijn 2 ad 3 mael gheschreven heeft en begerdt te weeten of noch uld dochter oock wij hier die afspraeck gewest is als sij hier was naer Amsterdam woude gan wonen, wan nicht, uld dochter, tot Amsterdam is wonende is, soo schrif mijn bij wem dat sij wont, daer meden ick mijnen swager kan schriven waer dat sij wont, dan mijnen swager woude gerenne[30] kennis in die vremde met haer hauden dan hij daer sonder verwanten ofte bekanten daer wondt, sal hier op per eersten post hier op antwordt verwachten, naer die hertelicke groetenisse **die ik ben en verblive, beminden broeder ende suster, uld dienstwilligen dinar en broeder**
Joannes Swinnen

Hoe gaat het met jullie, wij hopen dat alles goed is. Mijn zwager woont tegenwoordig in Amsterdam. Hij heeft me al 2 tot 3 maal geschreven met de vraag of jullie dochter in Amsterdam wil komen wonen. Mocht ze daar al wonen, geef me dan haar adres, dan kan hij kontakt met haar leggen.

---

(7) Aen den eer ende deughsamen Meyster Cornelius Swinnen wonende neffens den Brabansen Post tot Venlo

Collen den 14 novembris 1724[31]

Beminden broeder ende suster,

Ick hebbe uld brief van den 8 deses wel ontfangen waer uyt gesien hebbe dat uld dochter van Amsterdam is kranck weder komen, het welcken mijn leedt is, uld schrif dat uld man niet eenen stuver en kan verdinen, het welcken mijn leedt is, den liven Godt heeft mijnen broeder dat krusgen toe gesonden, wan den liven Godt u dat toe gesonden hadde soo soude gij met hem moeten passeansie hebbe, wy gij met hem hebbe moedt, uld schrif dat ick eenen vader van uld kinderen soude sien, mijn lif sustere, mijn lif huysvrouw is voor 3 wecken in kinderbedt komen van eenen jongen soon, den liven Godt wilt hem genadigh sien in ons altesamen, amen, ick hebbe nu al 2 kinders ende kan der noch veel meer crigen, den tit valt oock al slecht, ende mijne huys haudinge kost oock al seer veel, ende mijne suster die is oock gans onvermoegens die ick oock al moedt bijstan, ende hebbe veel andere toevallen, meer al soo mijne live suster ick hebbe uld al seer veel gedan wy[32] uld wel weedt, en dat ick oock van herten gerenne gedan hebbe maer nu en sal ick uld niet meer doen konnen wan uld dochter mijn wilt komen besoecken, dat magh ick wel lijden wan ick haer eenen goeden ding[33] soude konnen besorgen dat sal ick van herten gerenne doen, het is mijn hertelick leedt dat ick uld niet anders schriven en kan al soo doedt uld besten siedt te vreden dan den liven Godt en verladt der kintgen niet, naer die **hertelicke groetenisse die ick ben en blive, beminden broeder ende suster, verblive uld broeder en dinar,**
Joannes Swinnen

[29] schepenbank Venlo, inv.nr 2824
[30] geerne, gaarne
[31] schepenbank Venlo, inv.nr 2824
[32] wie
[33] dienst, werkkring

Jullie brief van de 8e heb ik in goede orde ontvangen. Ik las dat jullie dochter ziek uit Amsterdam is thuis gekomen. Ik vind het erg vervelend dat Cornelis zo weinig verdient. Het is een kruis dat hij moet dragen. Mijn vrouw heeft 3 weken geleden een zoon gekregen, dat de lieve God hem mag bewaren. Ik heb nu 2 kinderen, er kunnen er nog meer komen, terwijl het huishouden nu al zo veel kost. Ook mijn zus moet ik bijstaan. Wij zouden jullie graag willen helpen maar zien daartoe geen mogelijkheden. Laat jullie dochter maar hier komen, dan zal ik zien of ik voor haar een dienstje kan vinden.

---

(8) Aen den eer ende deughsamen Meyster Nagelsmit Cornelius Swinnen wonende neffens den Brabansen Post tot Venlo

Collen den 27 novembris 1724[34]

Seer beminde broeder ende suster,

Ick hebbe in mijnen vorigen brief geschreven wan uld mijn uld dochter woude oversenden, wan uld van deser meyninge is soo sendt sij per aengelegenheydt over, verlicht kan het sigh schicken dat sij bij mij blif wonen alsoo sullen wij sien wy sigh die saecke schicken sal, wan sij wilt kome soo moedt sij maecken dat sij in tijt van 8 à 10 dagen hier is ander komp sij te ladt, **ick blive beminden broeder ende suster uld dinswilliger dinar ende broeder**
Joannes Swinnen.

In mijn vorige brief heb ik jullie gevraagd of jullie dochter hier kan komen helpen. Het zou mooi zijn wanneer ze hier uiterlijk over 8-10 dagen komt, anders hoeft het voor ons niet meer .

---

(9) Aen den eer ende deughsamen Meyster Cornelius Swinnen, Meyster nagelsmit wonende beneffens den Brabansen post tot Venloo

Collen den 1 october 1725

Seer beminden broeder en suster Salut

Ick kom mit dese vrintelick versoecken dat uld mijn per eersten voerman sonder faudt te senden 1 ahm op recht goedt bier, den voerman die het bier brinck, sal het gelt daer voor meden bringen, ende oock Taback ende wat meer daer bij sal sien verlicht[35] een Franse Pistol[36], voor uld gelift dit niet te versumen dan ick seer naer het bier verlange dan ick hebbe groete heeren bij mijn, wat uld dochter aengaet daer van kan noch niet veel schriven den aenvanck valt swar sij lat vader ende moeder seer **hertelick groeten, soo doen ick van gelicken en blive, beminden broeder ende suster, uld broeder ende dinar**
Joannes Swinnen

Sendt het bier per eersten sonder faudt etc.

[34] schepenbank Venlo, inv.nr 2824
[35] wellicht
[36] kennelijk verzamelde Johannes, de broer in Keulen oude wapens, zie ook de brief van oktober 1721, waarin sprake is van een snphaan met 2 lopen

Ik wil je vriendelijk vragen mij per eerste gelegenheid 1 aam bier te sturen. De voerman zal ik het geld daar voor geven. Wil je ook wat tabak meesturen ? Ook zoek ik nog een Frans pistool, als je daar misschien de hand op kan leggen. Ik heb grote behoefte aan het bier, want ik krijg veel bezoek. Over jullie dochter kan ik nog niet veel zeggen dan dat het begin haar zwaar viel. Ze laat jullie groeten.
P.S. stuur alsjeblieft het bier snel.

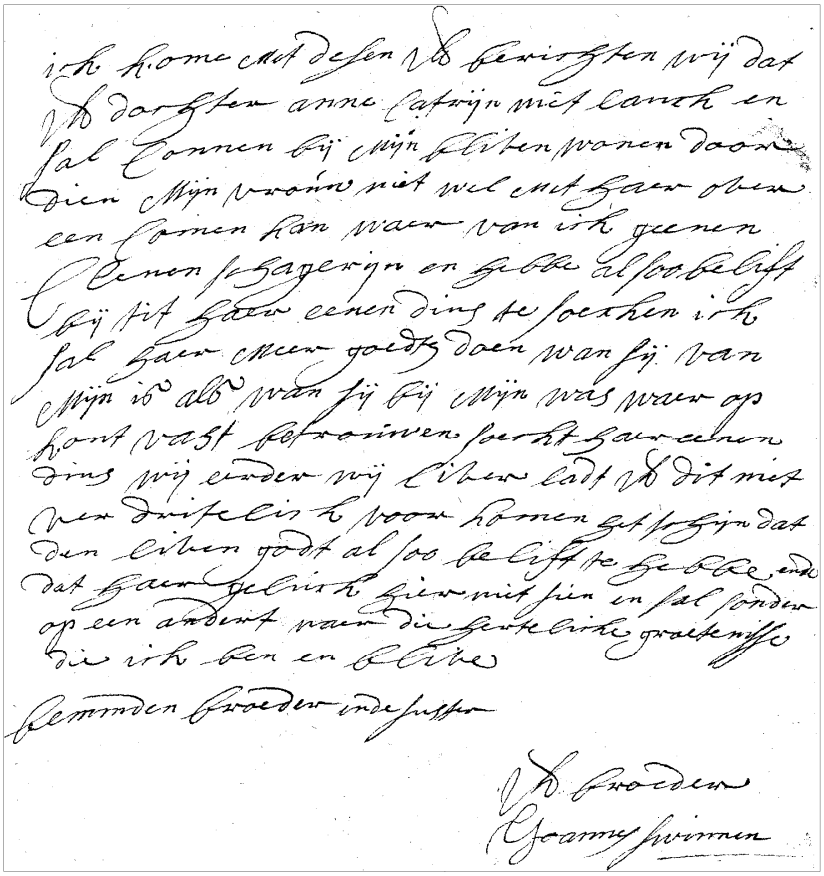

---

(10) Aen den eer ende dughsamen meyster Cornelius Swinnen wonende beneffens den Brabanse Post tot Venlo

Collen den 6 Augusty 1726[37]

Beminden broeder ende suster,

Ick kome mit desen uld berichten wy dat uld dochter Anne Catrijn niet lanck en sal connen bij mijn bliven wonen door dien mijn vrouw niet wel mit haer over een comen kan waer ick geenen clenen schagerijn en hebbe, alsoo belift bij tit haer eenen ding te soecken, ick sal haer meer goedts doen wan sij van mijn is als wan sij bij mijn was waer op kont vast betrouwen, soekt haer eenen ding wy eerder wy liver, ladt uld dit niet verdritelick voor komen, het schijn dat den liven Godt al soo belift te hebbe ende dat haer geluck hier niet sien en sal sonder op een andert, naer die **hertelicke groetenisse die ick ben en blive beminden broeder ende suster uld broeder,**
Johannes Swinnen

Ik wil jullie hiermee berichten dat jullie dochter Anne Catrijn niet veel langer bij ons zal kunnen blijven wonen omdat mijn vrouw niet goed met haar overweg kan, wat ik erg jammer vind. Zoek dus hoe eerder hoe liever een andere betrekking voor haar, ik denk meer voor haar te kunnen betekenen wanneer ze hier weg is, daar kun je van op aan.God schijnt het zo beschikt te hebben dat ze haar geluk hier niet vindt.

Brieven van Johannes Peter Swinnen

Op 6 april 1717 werd het huwelijk van (Johannes) Peter met Catharina Bernier gesloten. Kennelijk is het hem niet gelukt geschikt werk te vinden want hij laat zich, net als vele honderden Venloenaars voor en na hem, strikken voor werk voor de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC).[38]

Johannes Peter (JP) schrijft in de helaas niet complete brief nr.11 dat hij op het punt staat naar de Oost te vertrekken. In het archief van de VOC[39] is te vinden dat hij met het schip *Huis te Assenburg,*

[37] schepenbank Venlo, inv.nr 2824
[38] via de website http://vocopvarenden.nationaalarchief.nl is te ontdekken dat er op dit moment (mei 2007) reeds 206 inwoners van Venlo zijn te vinden op de website, terwijl er nog een aantal Kamers van de VOC (o.a. Amsterdam) moeten worden ingevoerd en de 17e eeuw nog geheel ingevoerd moet worden
[39] Nationaal Archief, toegang 1.04.02, inv.nr. 5740, folio's 121 en 241

varend voor de Kamer Amsterdam, op 4 november 1719 van de rede van Texel is vertrokken. Het was gebruikelijk dat er verschillende schepen tegelijk vertrokken, zowel van Texel als van Batavia. Een vloot bestaande uit vier-vijf schepen bood meer mogelijkheden tot bescherming tegen vijanden en zeerovers. Tegelijk met de *Huis te Assenburg* vertrokken de schepen *Bentvelt*, de *Amazone* en *Purmerlust*. Van 21 februari 1720 tot 21 maart d.o.v. verbleef het schip aan het verversingsstation Kaap de Goede Hoop, terwijl op 9 juni de rede van Batavia werd bereikt. Wel tegelijk vertrokken maar niet gelijk aangekomen : de Purmerlust arriveerde als eerste op 7 juni, terwijl de Amazone en de Bentvelt beiden op 14 juni 1720 arriveerden.

Aan boord bevonden zich bij vertrek 148 zeelui (waaronder J.P.), 105 soldaten en 6 passagiers. Onderweg waren er 6 zeelui en 6 soldaten overleden.

In het scheepsjournaal wordt gewag gemaakt van lastige zeerovers die zich voor de kust van Brazilie ophielden, maar ook van een verlaging van het waterrantsoen van 10 naar 8 mutsjes (ca 1 liter). En van de op 15 december gepleegde (mislukte) moordaanslag op hoogbootsman Reynier van Spier door opperzeilmaker Baltus Schepen. De straf was niet mis :

> *"drie maal van de de grote ree aftelopen, strengelijk gelaarst, en desselfs regterhand aan de grote mast genagelt te werden, met een mes door de selve te slaan; bannen hem wijder voor den tijdt van agt jaren op het Robben Eylandt, met betalinge van de costen der misen van justitie en meesterloon*[40] *"*

JP filosofeert over het broze aards bestaan en vraagt zich terecht af of hij het vaderland en zijn ouders wel terug zal zien. Hij doet een beroep op zijn ouders toch vooral om te willen zien naar zijn vrouw en kind, vooral omdat hij weet dat de verhouding tussen zijn ouders en zijn vrouw niet goed is. Die slechte verhouding is zelfs in 'Venlose kringen' in Amsterdam doorgedrongen, want de uitnodiging om in Venlo de kermis te komen bezoeken heeft voor haar slecht uitgepakt.

> Zo'n kermis was een waar volksfeest en tegelijk jaarmarkt, vaak in verband met de historische datum van een kerkwijding of patroonsfeest, en vervolgens ook de naam voor andere, niet met een kerkelijk feest in historisch verband staande jaarmarkten met hun bijloop en gevolg van volksvermakelijkheden.We denken dan aan het schieten van de vogel, het optrekken van de schutterij, het uitventen van allerlei koopwaaren, het optreden van marionetten, kwakzalvers, kroeg- en koorddansers, en het opvoeren van toneel- en dobbelspelen41.

Hij slikt zijn trots weg nadat hij heeft geschreven *dye haer goedt doet, dye doet mij goedt* en roept zijn ouders op liefdevol met zijn vrouw en kind om te gaan, het kind is immers ook van hun vlees en bloed ! En nu met mijn aanstaande vertrek heeft ze het extra moeilijk met deze slechte verhouding. Ze kunnen haar beter troosten dan (nog meer) verdriet doen. God zal het hen lonen !

(11) *Amsterdam, den 15 october*[42] *1719*[43]

Seer beminde vader en moeder en suster,
Yck en can niet manckeren uld te schrijven en te laeten weten als dat yck gensdach[44] naer de oost moet vertrecken want wij hebben voorleden vrijdach gemonstert uyt 3 schepen dye voor eers wech moeten vaeren en het ys Godt bekynt of yck wederom komen sal of nyet bij leven of sterven,

[40] laarzen : slaan met een eind touw op de broek; van de grote ree(ra) aflopen : daarbij werd de gestrafte aan een lijn gebonden van de ra werd getrokken zodat hij in zee viel; misen : gerechtskosten. Robbeneiland was al in 1638 door de VOC als gevangenis en verbanningsoord in gebruik genomen. Mandela was één van de laatste bewoners : hij kwam vrij in 1990
[41] vrij naar WNT
[42] deze dag viel op een zondag
[43] schepenbank Venlo, inv.nr. 2897
[44] woensdag

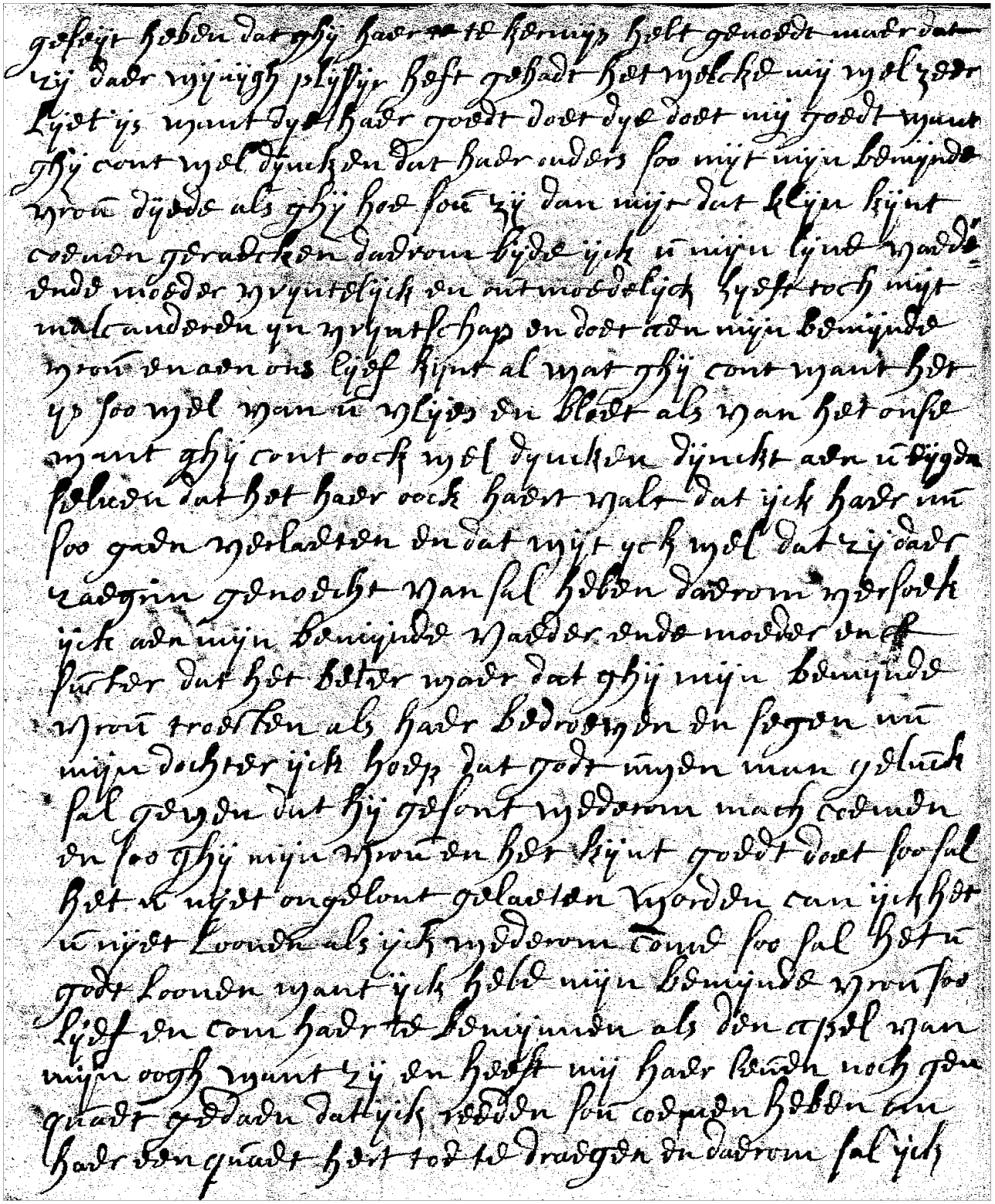

Soo ys mijn versoeck vrintelick om dat wij allemael sterfelijcke menschen zijn of het soo quam dat ghij vaeder en moeder so comen te sterven en yck noch niet yn mijn Vaderlant en waer, soo wylt toch soo wees doen aen ons onnosel schaep of kynt toch wylt doen wat recht ys en volgens u consyency of yck daer ben of nyet, soo ick nyet daer en ben ontbyet mijn bemynde vrou maer daer ben yck gerne mede tevreden, yck en com uld dat nyet te schryeven omdat yck naer ueren doodt soude verlangen ney maer dat ys maer bij provysie of het quaem soo maeck yck mijn bemynde vrouen machtigh van alle het gedien dat daer over blijven sou en dat mij daervan soude toe coemen en dat mijn suyster toekomt daer can zij dan myde doen wat haer sal believen soo versoeck yck dat of het soo quaem dat mijn bemynde vrou het togh voor ons kynt sou trecken maer yck hope onder Godt zijgen[45] dat yck mijn beminde vader ende

[45] zegen

moeder en suster mach al te zaemen yn goede gesontheyt wederom sal moogen vynden, nu ys mijn versoeck mijn seer bemynde vaeder en moeder en suster houdt toch wat meer van mijn bemynde vrou als ghij nu doet dat ick gehoort hebben, dat hier lude te Amsterdam zijn gewyst dye mij geseyt hebben dat ghij haer te kermys hebt genoedt, maer dat zij daer wynigh plysyr heft gehadt, hetwelcke mij wel zeer lyet ys, want dye haer goedt doet, dye doet mij goedt, want ghij cont wel dyncken dat haer anders soo myt mijn bemynde vrou dyede als ghij, hoe sou zij dan myt dat klijn kynt connen geraecken, daerom bydde yck u mijn lyve vaeder ende moeder vryntelijck en oitmoedelijck, lyeft toch myt malcanderen yn vryntschap en doet aen mijn bemynde vrou en aen ons lyef kynt al wat ghij cont, want het ys soo wel van u vlyes en bloet als van het onse, want ghij cont oock wel dyncken, dynckt aen u eygen selven, dat het haer oock haest valt dat yck haer nu soo gaen verlaeten, en dat wyt yck wel dat zij daer zaegrin[46] genoech van sal hebben, daerom versoeck yck aen mijn bemynde vaeder en moeder en suster dat het beter waer dat ghij mijn bemynde vrou troesten als haer bedroeven en segen nu mijn dochter, yck hoepe dat Godt uwen man geluck sal geven, dat hij gesont wederom mach coemen, en soo ghij mijn vrou en het kynt goedt doet, soo sal het u nyet ongeloont gelaeten worden, can yck het u nyet loonen als yck wederom come, soo sal het u Godt loonen, yck hebbe mijn bemynde vrou soo lyef en com haer te bemynnen als den appel van mijn oogh, want zij en heeft mij haer leven noch geen quaedt gedaen, dat yck reeden sou connen hebben om haer een quaedt hert toe te draegen, en daerom sal yck .....(vervolg niet gevonden)

Ik kan niet langer wachten met u te schrijven om te laten weten dat ik woensdag a.s. naar de Oost ga vertrekken. Afgelopen vrijdag hebben we gemonstert uit 3 schepen die binnenkort vertrekken. God alleen weet of ik ooit gezond en wel terug zal komen.
Omdat we nu eenmaal allemaal sterfelijke mensen zijn wil ik u vragen of u aan ons kind wil denken. Stel dat ik nog niet terug ben en u zou komen te overlijden, wat moet er dan van het kind terechtkomen ? Ik zal pas gerust zijn als u samen met mijn lieve vrouw iets wilt regelen. Laat haar naar u toekomen. Niet dat ik naar uw dood verlang, integendeel, maar ik wil graag bijtijds e.e.a. geregeld zien.
Dus mijn vraag is wilt u mijn vrouw niet een deel van mijn kindsdeel uit de erfenis ter beschikking stellen zodat ze vooral voor de opvoeding van ons kind wat meer ruimte krijgt. Ik hoop met Gods zegen dat ik mijn beminde vader en moeder en zus in goede gezondheid mag terug zien.
Het is mijn vurige wens lieve vader, moeder en zus, dat u wat meer liefde voor mijn vrouw zou kunnen voelen. Ik sprak hier in Amsterdam mensen die me vertelden dat u haar voor de kermis had uitgenodigd, maar dat zij daar heel weinig plezier aan heeft beleefd. Dat doet me verdriet, want die haar goed doet, die doet mij goed !
Ga toch met elkaar in vriendschap om en doe voor mijn vrouw en ons kind wat in uw vermogen ligt. Het kind is immers net zo van uw vlees en bloed als van het onze, stelt u zich eens voor hoe het haar te moede is dat ik haar nu zo lang alleen moet laten, daar moet ze toch veel verdriet van hebben, daarom lieve vader en moeder en zuster, zou het niet beter zijn wanneer u mijn geliefde vrouw troost dan dat u haar verdriet doet ? Ook ten bate van mijn dochter. Ik hoop dat God mij zal bijstaan en mij gezond laat terug komen. Als u mijn vrouw en het kind goed doet, dan zult u zeker beloond worden. Wanneer ik u niet kan belonen als ik terug kom, dan zal God u belonen. Ik houd zo veel van vrouw als mijn oogappel, want zij heeft mij nog nooit iets slechts aangedaan, zodat ik reden zou kunnen hebben om haar een kwaad hart toe te dragen, en daarom zal ik .....(vervolg niet gevonden)

Een jaar later schrijft JP een brief uit Batavia. Uit brief (3) van Johannes blijkt dat deze ongeveer in september 1721 in Venlo moet zijn aangekomen. Hij is drie maanden ziek geweest maar nu hersteld en aan het werk. Hij moet voor hij terugkomt wel vijf jaar in de Oost dienst doen.
Het Scheepssoldijboek van het schip *'t Huys te Assenburg* geeft op de folio's 121 en 241 over het verblijf van ***Joannes Pieters Winne*** van Venlo de volgende informatie :

1. Aanvankelijk in dienst als matroos tegen een maandelijkse gage van 9 gulden. JP maakte gebruik van de mogelijkheid tot het ruilen van funktie : op 18 december 1719 ruilen zes matrozen en zes soldaten van funktie. Zo ruilde JP met soldaat Harmen Stippers, Harmen werd matroos en JP soldaat.

[46] chagrin : verdriet

2. Hij heeft aanvankelijk zijn soldij niet vermaakt, d.w.z.een begunstigde aangegewezen. Dat had ook weinig zin gehad, want eerst moest hij zijn beginschuld terug verdienen en aflossen
3. Hij begint, zoals de meeste van zijn collega's, zijn dienstverband met een schuld van 150 gulden aan een zielverkoper, in dit geval Jan del Brol. Zielverkopers of

"logementhouders dienden te voldoen aan de enorme vraag naar personeel. Vooral in de achttiende eeuw leek deze vraag bijna onverzadigbaar. Deze zielverkopers met hun zeelieden en soldaten voor Compagnie en marine boden aldus huisvesting en werk aan. Ook werd geronseld in de *landprovincies en in Duitsland*. Vaak werd dit door derden in opdracht van de zielverkopers uitgevoerd. De omstandigheden waaronder de geworvenen gehuisvest werden waren vaak erbarmelijk en het voedsel was van de allerminste kwaliteit. Als een soort slaaf werd de toekomstige VOC-matroos of soldaat gevangengehouden om te voorkomen dat hij er vlak voor een eventuele aanmonstering vandoor ging. Dat alles kostte de zielverkoper ongeveer de helft van zijn toekomstige beloning. Deze beloning bestond uit de eerste twee maanden gage, die de matroos of soldaat bij aanmonstering als handgeld kreeg. Als dat voorschot niet genoeg was om de schuld af te betalen, dan kreeg de zielverkoper de transportbrief of ceel (een document waarop de bezitter een gedeelte van de jaarlijks verdiende gage van een matroos kon ontvangen). Dit leek dus een winstgevende handel, maar feit is, dat deze ronselaars eerst het geld voor moesten schieten, terwijl het in het geheel niet zeker was dat de matroos ook werd aangenomen. In dat geval was er geen betaling voor de zielverkoper. Een ander probleem voor hem was, dat hij soms niet langer op de pof goederen voor zijn mensen kon kopen, omdat de leveranciers geld wilden zien. Hij was dan verplicht zijn rechten op de gage van de matroos of soldaat aan de echte profiteurs te verkopen, de ceelkopers. Deze handelaren hadden er hun beroep van gemaakt om de risico's (maar vooral de rechten) op de maandgages van de toekomstige matrozen en soldaten van de zielverkoper voor een kleine prijs over te nemen. Zodoende was de zielverkoper uit de brand en kon de ceelkoper na enige tijd zijn winst innen. Dat dit voor de zielverkoper slechts een tijdelijke verlichting van de ellende was, moge blijken uit het feit dat velen van hen uit armoede op een gegeven moment zelf maar dienst namen op een schip naar de Oost.[47]"

4. Bij aankomst op Java bedraagt zijn schuld 104-15 {7 ½ maand gage (67-10) verminderd met een gagevoorschot van 2 maande (18 gl) kisten (4-5) en de zielverkoper (150) }
5. In 1723 betaalt hij een bedrag van 126 gulden aan Barent Willemse zijn borg, d.w.z. iemand die garant stond t.b.v. de Compagnie mocht iemand (terug) betaling zou betwisten.
6. In 1725 betaalt hij een schuld van 22 gulden aan zijn borg.
7. Op 26 november 1725 wordt in opdracht van de heer G.Boudaan aan Catharina Bernier, zijn vrouw, een maandceel van drie maanden verleend. In een maandceel of maandbrief, ondertekend door het personeelslid, stond dat een aantal, meestal drie-, maandlonen konden worden betaald aan de echtgenote, de kinderen of de ouders. De maandbrief stond op naam en was niet overdraagbaar. De VOC van haar kant garandeerde bij voorrang de betalingen zolang het saldo dat toeliet. Wanneer een werknemer was gehuwd, maar geen maandbrief had verleend, zoals ook JP, dan kon de echtgenote met een afschrift uit het kerkelijk trouwregister, naar de bewindhebbers gaan om alsnog een maandbrief te laten opmaken. Dit blijkt Catharina dus ook gedaan te hebben.[48]
8. Vanaf 27 november 1725 wordt door de *Camerbode*[49] jaarlijks betaald aan Catharina Bernier, een bedrag van 42 gulden, vanaf 1727 t/m 1729 is dit bedrag 60 gulden, vanaf 1730 t/m 1732 72 gulden, vanaf 1733 t/m 1737 90 gulden, terwijl er in 1738 60 gulden wordt betaald. Al die jaren tekent Catharina zelf voor ontvangst in het VOC kantoor in Amsterdam.
9. Op 20 juli 1739 wordt er 468-14-1 betaald aan Jan Heere zijn gemachtigde, borge Egbert ter Maat, *Camerbode*, "*die aanneemt de Compagnie te indemneren renuntierende de benefitien ordinis et excussiones den effecte vandien verstaande, ter oirconde geteeckent, segge aan hem selve betaalt ter oirconde geteeckent Johannes Peterse Swinnen.* Deze formule betekent dat wanneer

[47] vrij naar : J.R.Bruijn, *Het gelag der zeelieden*, Leiden 1978.
[48] website : vocopvarenden.nationaalarchief.nl
[49] boekhouder

iemand de uitbetaling betwist, de ontertekenaar borg staat en zich niet achter bepaalde verweren kan verschuilen. Op 11 aug. 1739 tekent hij nog voor de ontvangst van 60 gulden.

10. Johannes Pieter blijkt verschillende jaren op Ambon gelegerd te zijn geweest.
11. Op 18 juni 1739 is hij in Patria teruggekomen met het schip *Scheijbeek,* dat op 12 november 1738 van Batavia was vertrokken.
12. Vermoedelijk hebben Catharina en Johannes Pieter elkaar in juni na 20 jaar weer in de armen kunnen sluiten. Als hun dochter nog leefde was die inmiddels ook 20 à 21 jaar ! Mogelijk konden ze het met de verdiensten van Johannes Pieter een poosje uithouden, maar misschien heeft JP na enkele jaren zich weer laten verlokken door een zielverkoper, want :
13. Er wordt nog een Johannes Winne, soldaat van Maastricht, genoemd in het Scheepssoldijboek van het schip *Reijgersdaal* dat op 9 december 1744 uitvoer van Rammekens voor de Kamer Zeeland. Dit schip arriveerde op 7 juli 1745 op de reede van Batavia. Als dit onze Johannes Pieter is, dan is het deze keer slecht voor hem afgelopen, want er wordt vermeld dat hij op 7 juni 1746 in het hospitaal is overleden.[50] Het is mogelijk dat het echtpaar zich in Maastricht heeft gevestigd, want Venlo was natuurlijk geen optie meer na het proces tegen zijn moeder.

(12) Desen Brieff te behandige aan Cornelis Swynnen wonende op de Stijnstraet tot Venloo
P[e]r vrund die God geleyde Over Zee

Godts eer moeten wij [zoeken]

Den 6 october 1720[51]

O mijn seer bemynde vaeder ende moeder en suster salut,
naer presentaecy van mijn dynst soo en can yck nyt manckeren om aen uld te laeten weten als dat yck tot dato noch yn goede gesontheyt ben, verhoepe het selve van uld, want waer het aenders het soude mij van herten seer leet wesen om te hoeren, voerders soo laet yck aen uld weten als dat yck hier wel 3 maenden syck ben geweest en dat yck nu hier aen mijn hantwerck ben en hoepe myt den eersten 14 gulden te verdynen en yck can nyet eer wederom coemen voor dat yck nu noch 5 Jaer yn dyt lant ben gewyst maer als mij Godt de gesontheyt geeft dat yck mijn lyve vaeder dat lant noch eens mocht zyn en u mijn waerde en lyve vaeder ende moeder en suster en mijn seer bemynde vrou en lyef kint daermyt gesontheyt venden mach daer ys alle mijn vernaer[52] maer yck hoepe als yck hier mijn tijt langer uyt dyen dat yck u mijn waerde ouders oock sal gedachtygh wesen yn dyen ghij mijn waerde ouders mijn lyeffe vrou en lyef kint goedt gedaen sult he[b]ben daerom doet myt mijn lyve vrou en kint al wat yn u macht ys, want alle het geene dat yck aen u mijn waerde ouders nyet wederom en can geven dat sal vanden grooten Godt wederom gegeven worden dye geen goedt ongelet en laet,
O mijn seer bemynde vaeder ende moeder zijt toch soo goedt en schrijff mij toch eens hoe het al myt uld gaet en myt mijn lyef vrou en kint gaet en schrijff mij oock wat nieys daer yn Venlo passert en als ghij mij schrijff dan schrijff maer op Batavya aen vrou Bronguers soon yn de Lepelstrat yn *het Boemken* neven den brouwerij dye loof uld dage wel van onder rechten (?)
Soe dat ghij mij daer cunt beschrijven naest cordyalle groetenysse aen alle goede vrynde en becende voor mij uld dynaer en onderdanigen soon
Joannis Peter Swynnen

Bij het begin van mijn dienst hier wil ik u laten weten dat ik in goede gezondheid verkeer, ik hoop van u het zelfde, het zou me verdriet doen als het anders zou zijn.Ik ben hier trouwens wel 3 maanden ziek geweest, maar nu ben ik weer aan het werk. en hoop in het begin 14 gulden te verdienen. Ik kom niet terug voor ik nog 5 jaar in dit land ben geweest maar als God mij de gezondheid geeft dat zie ik mijn vaderland weer terug ! Ik hoop lieve vader, moeder,dat u, mijn zus en mijn vrouw en kind, allemaal gezond

[50] VOC, inv.nr. 13008, folio 259
[51] schepenbank Venlo, inv.nr. 2897
[52] streven, wens

bent, dat is mijn innige wens. Mocht ik hier langer blijven dienen dan hoop ik lieve ouders dat u goed voor mijn lieve vrouw en kind zult zorgen voor zover het u mogelijk is. God zal het het lonen ! Schrijf mij toch hoe het met u en met mijn vrouw en kind gaat ! Ik ben ook benieuwd naar nieuws uit Venlo. Als u mij schrijft doe dat dan naar Batavia p/a de zoon van mevrouw Bronguers in de ***Lepelstraat*** *in 'het Boemken' naast de brouwerij die geeft de brief wel aan mij door. Hartelijke groeten aan alle goede vrienden en bekenden.*

In het boek van de schrijfster Melati van Java getiteld *Soerapati, Historisch romantische schets uit de geschiedenis van Java*[53] staat iets over de Lepelstraat dat een licht werpt op deze oude straat :

"Druk en vrolijk leven heerscht er vooral in de zoogenaamde achterbuurten, ten N.W. der stad in de Zandzee, maar vooral in de **Lepelstraat**, bestaande huis aan huis uit herbergen of kroegen. Een lustige muziek lokt daar de vroolijke klanten naar binnen, matrozen, op de prauwen wachtend, welke hen naar hun schepen moeten brengen, voordat de klok negen slaat, of liever vóórdat de wachten van het Kasteel, door den zandlooper gewaarschuwd, negen slagen doen weergalmen op het bekken, want de Koningin van het Oosten is nog geen openbaar uurwerk rijk. Om negen uur toch wordt de groote rivier door een zwaren ijzeren ketting van de haven afgescheiden; en in dat uur vervliegt ook de glorie van de **Lepelstraat**."

Of een andere passage[54] van dezelfde schrijfster uit hetzelfde boek :

"Gij zegt dat hij zeer geporteerd is voor het spel ? Ja, dien avond toen hem het ongeval overkwam van in het water te vallen, had hij zoo juist een speelhol in de **Lepelstraat** verlaten, na er tamelijk veel te hebben gewonnen; zijn kameraad scheen hem daar te hebben ingeleid en verlangde nu een gedeelte van de winst. Hieruit ontstond een twist. Hij vluchtte weg, de andere volgde hem en bij de worsteling viel de vriend die reeds ver heen was, in het water."

Brieven van Anna Catharina Swinnen

Wat uit de brieven naar voren komt over Anna Catharina :

1. Ze heeft zich als 18 jarige vanaf ca mei 1722 in de grote stad Amsterdam verhuurd als dienstmeisje of hulp in een logement. Ondanks het feit dat ze het niet prettig vindt bij Gereformeerden te werken, blijkt uit niets dat ze er in slaagt een Katholieke werkgever te vinden.
2. Ze toont veel belangstelling voor het wel en wee van oom en tante in Keulen
3. Regelmatig vraagt ze naar kleding en/of stoffen
4. Vanaf december 1724 tot ca augustus 1726 is ze werkzaam in de huishouding van oom en tante in Keulen

(13) Aen Cornelis Swinnen wonende op de Steenstraet beneffens het Post huis tot Venlo

Amsterdam den 1 junius 1722[55]

Herts lieven vader ende moeder,

Ick en kan niet manqueren om aen uld te laeten weeten als dat ick hier byn voor leeden vridagh 8 dagh, byn in een huer ghegaen maer ick en denck hier niet te bliven, het is in een wijn herrebergh en het is bij *ghereformeerde* luiden maer het is maer voor provisie tot dat wij een beter oockasie kunnen vinden, en Koffers heeft mij nogh hier gheholpen, en ick bin hier *meidt* alleen want doen ick bij Coffers vrou was

[53] Schiedam (1887), 13 & 14
[54] idem, pag. 68
[55] schepenbank venlo, inv.nr 2824

die kost mij niet gheven want sij heeft selver niet, sij is wel heel ellendigh want sij kright niet wat sij van noeden heeft, voorders laet ick uld weeten alst ick nogh ghesont byn en ick verhope het selve van uld, maer ick en weet niet hoe ick het heb, ick heb den 14 mey eenen brief gheschreven en daer nogh geen antwoort op becomen waer over ick soo verwondert byn, ick en hoop niet dat uld sieck sal sijn, ick hadt al eer gheschreven maer ick doght dat van u eenen brief sou hebbe gecomen, voorders als gij schrift aen oom dat ick wel byn want ick hoop bij *Katholicke* lui te comen, en schrift oom en Matant goede naght van mijn en alle goede vrinde die daer sijn, voorders als gij ~~scl~~ kunt dan schickt togh het goet van jufferou Koffers dat ick uld doen heb gheschreven, en jufferou Durlins is nogh bij haer moeder sij gaet duck bij haer broeder eeten, en sij seit gij sout togh van den snuif niet schriven nogh niet aen haer moeder, en schrift togh met den eersten post antwoort want ick bin niet gerust, en Koffers sal voorders macken dat ick bij en voorders ick winsch u vader en moeder **goede naght** en seght **alle vrinden goede naght**
Anna Catharina Swinnen

het is metter haest gheschreven, ick hadt geen tit

Ik wil u laten weten dat ik hier afgelopen vrijdag voor 8 dagen in dienst ben gekomen maar ik denk niet dat ik hier lang zal blijven. Ik werk in een wijn herberg bij Gereformeerde mensen. Het is maar voorlopig tot ik een betere positie kan vinden. ***Koffers*** *heeft mij hier nog geholpen.*
Ik ben hier meid alleen. Koffers vrouw kon mij niet betalen omdat ze zelf niets heeft, zij staat er slecht voor want ze krijgt niet wat zij nodig heeft.
Verder laat ik u weeten dat ik nog in goede gezondheid verkeer, ik hoop van u het zelfde. Ik weet niet hoe het komt, maar ik heb u op 14 mei een brief geschreven maar daar nog steeds geen antwoord op gekregen, dat verwondert me wel. Ik hoop maar dat u niet ziek bent. Ik had wel eerder willen schrijven maar ik wachtte eigenlijk op uw brief. Wilt u als u aan oom schrijft hem vertellen dat ik wel bij Katholieke lui hoop te gaan werken. Wilt u oom en tante en alle andere goede bekenden de hartelijke groeten doen ? Wilt u het goed van mevrouw Koffers waar ik al eerder over schreef opsturen ? Mevrouw ***Durlins*** *is nog bij haar moeder, ze gaat vaak bij haar broer eten. Zij vroeg mij dat u toch vooral nog niet over de snuif*[56] *moet schrijven aan haar moeder. Schrijft toch met de eersten post terug, want ik ben ongerust. Koffers zal er werk (?) van maken.*

---

(14) Aen Cornelis Swinnen tot Venlo

Amsterdam den 19 september 1723[57]

Seer beminde vader ende Moeder,

Ick en kan niet manqueren om uld te laeten weeten met dese goede oockasie een klein briefken te schrijven als dat ick in goede gesontheit bin, Godt lof en danck voor sin genade, die hij mij doet, verhoope het selveste van uld waer het anders dat soude mij van herte leet weesen om te hooren, voorders soo bedanke ick uld hertelick voor het hemt, het is mij leit dat het soo sleght is voor mijn, uld kan oock wel dencken dat ick hier klein plesier hebbe het sou mij meer pleisier sin bij u te weesen want ick hier vrint nogh magh heb maer men moet al pasiensie hebben als het niet anders kan, men wint hier wel wat maer men versliet oock veel, voorders soo wenste ick wel dat uld mijn de muts sturde die **jufferou Paterboren** voor mijn naien sou doen ick van venlo gon[58] met het understie (?), als uld mijn schrif, schrift mij togh eens wat mijn broeder heeft geschreven want ick daer seer na verlangh om te hooren, voorders soo wensch ick uld altesamen een vroilike kermes en continuwasie van gesontheit, uld vader en moeder **hondert duisent mael goede naght** en a**lle vrinde en bekende,**
voor mij uld gehoorsame doghter

[56] fijn gemalen, zeer prikkelende tabak om op te snuiven.Maar ook figuurlijk gebruikt : onaangenaamheid, iets dat men iemand „onder den neus wrijft"
[57] schepenbank Venlo, inv.nr 2868
[58] zou gaan ?

anna catarina swinen

ick sou wel eer geschreven heben maer ick heb hier weinigh tit

Ik wil u bij deze goede gelegenheid laten weten dat ik goed gezond ben, God zij dank voor zijn genade ! Ik hoop van u hetzelfde, als het anders is zou me dat verdriet doen. Ik wil u bedanken voor het hemd. Verder heb ik het hier niet erg naar mijn zin, u kunt u wel voorstellen dat ik veel liever bij u zou zijn. Ik ken hier verder niemand, maar je moet wel eens geduld hebben. Het is natuurlijk overal wel wat. Ik zou graag zien dat u mij de nuts stuurde die mevrouw de Paderborn[59] *beloofde voor mij te naaien toen ik uit Venlo wegging. Ook ben ik nieuwsgierig naar nieuws over mijn broer. Ik wens u een vrolijke kermistijd en een goede gezondheid. P.S. Ik wilde wel eerder schrijven, maar ik heb weinig tijd voor me zelf*

---

(15) Aen Cornelis van Swinnen tot Vendeloo

Amsterdam, den 30 Mey 1724[60]

Seer Beminde vader ende Moeder,
Ick en kan niet manqueren om aen uld met dese goede oockasie een brief te schriven, ick ben verwondert dat uld geen antwoort heeft geschreven op die brief die ick in jannuarie hebe geschreven, en heb doen ter tijt na Keulen gestuert na Oom oock een brief en oock nogh geen antwoort becomen, en ick sal oock niet meer schriven, voorders beminde vader ende moeder laet ick uld weeten, als dat mij Godt tot nogh toe heeft gesont gespaert en ick hoope dat het Godt mij sal laeten continuweeren, en ick verhoep het selveste van uld en van onse heele famielie, waer het anders, het sou mijn leet weesen om te hooren, moeder, en als uld schrift, soo laet mij eens weeten of uld oock brieven van min broeder hebt gekregen en wat hij schrift, en ick stuer uld een half pont cocolade, maer uld moet het in danck aen nemen, voorders beminde vader ende Moeder, ick en weet niet meer te schriven als uld **hondert duisent mael goede naght,** en **alle vrinden ende bekende,** ick ben en verblive uld getrouwe doghter,
Anna Catharina Swinen

Ik wil niet nalaten u een brief te schrijven ook al heb ik nog geen antwoord op mijn brief van januari. Ook op mijn brief aan oom in Keulen heb ik nog geen antwoord, ik wacht verder maar af. Ik verkeer Godlof nog in goede gezondheid. Ik hoop van u en de rest van de familie hetzelfde. Zou het anders zijn, dan zou me dat erg verdrieten. Ik ben erg benieuwd naar nieuws over mijn broer. Ik stuur u een ½ pond chocola, neem het in dank aan. Verder weet ik niet wat te schrijven en wens u allen het allerbeste.

---

(16) Aen den eersame meister Cornelis Swinnen wonende op de Steen straet tot Venlo

Cullen den 12 jannuwarius 1725[61]

[59] waarschijnlijk gaat het om Maria Catharina Craenen, de in juni 1716 van tafel en bed gescheiden echtgenote van Paulus de Paderborn, overleden op Java, 23 october 1719 (VOC, inv.nr. 12789, folio 241)
[60] schepenbank Venlo, inv.nr 2896
[61] schepenbank Venlo, inv.nr 2868

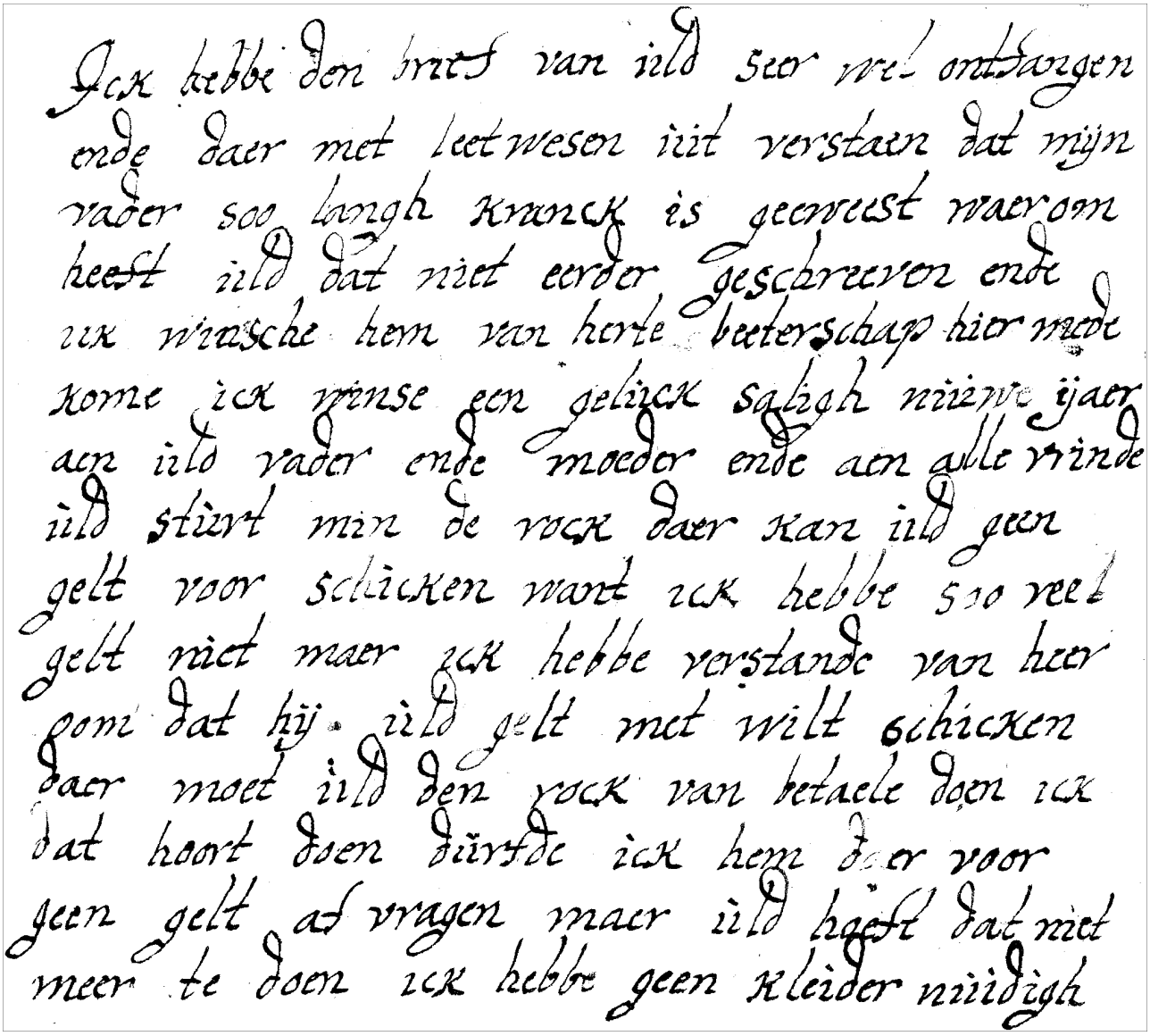

Seer Beminde vader ende Moeder,

Ick hebbe den brief van uld seer wel ontvangen ende daer met leetwesen uit verstaen dat mijn vader soo langh kranck is geweest, waerom heeft uld dat niet eerder geschreven, ende ick wensche hem van herte beeterschap hier mede, kome ick winse een geluck saligh niuwe jaer aen uld vader ende moeder ende aen alle vrinde, uld sturt min de rock daer kan uld geen gelt voor schicken want ick hebbe soo veel gelt niet, maer ick hebbe verstande van heer oom dat hij uld gelt met wilt schicken daer moet uld den rock van betaele, doen ick dat hoort doen durfde ick hem daer voor geen gelt af vragen maer uld hoeft dat niet meer te doen ick hebbe geen kleider nuidigh, ick hadde liever hemder daer voor gehat die hebbe ick meerder nuidigh, hier mede aefbreckende ick en weet niet meer te schrieven als uld vader ende moeder **hondert duisent mael goede nagh**t ende **alle vrinde en bekende** hier mede bin en verblieve **uld getrouwe doghter**,

Anna Catarina Swinnen

Ik heb uw brief uw ontvangen en met verdriet begrepen dat vader zo lang ziek is geweest, waarom hebt u dat niet eerder geschreven ? Ik wens hem hierbij van harte beterschap. Ook wens ik u beiden maar ook de verdere familie een zalig nieuwjaar. Wilt u mij de rok sturen ? Ik kan er niets voor geven want veel geld heb ik niet, maar ik heb van heer oom begrepen dat hij het geld ervoor zal sturen. Toen ik dat hoorde durfde ik er zelf niet om te vragen, maar u hoeft er niet om te vragen. Verder heb ik geen kleren nodig of het zouden hemden moeten zijn, die kan ik nog wel gebruiken. Verder weet ik niets te schrijven dan u en iedereen het allerbeste toe te wensen.

(17) Cuelen den 25 mey 1725[62]

Seer beminden beminden vader en moeder,
Ick en kan niet manqueren om uld te laeten weeten als dat ick Godt lof en danck nogh gesont ben, verhope het selveste van uld en van onse heele familie en verhoope dat het langh magh dueren maer ick hebbe verstaen uit den brief dat vader kranck is hetwelck mij leit is en ick hebbe het gelt oock ontfanghen, het is goet maer moeder sturt min het goet het en is daer niet al ick moet nogh wel 4 nuisdoecken hebben 2 neteldoecke en 2 linne en min stove mouen op den eenen nuisdoeck staet minen naem den ander en is den groten met naitien voorders en weet ick niet meer te schriven als uld hondert duisent mael goede naght ende aen alle de vrinde, ick bedancke moeder voor den koeck en voor de mutse, ick hadt geseit teegen moeder dat sij die heel oude hemden daer soude halden want ick [weet] niet wat ick daer met aen sal vangen, ick wil matant den nuisdoeck laeten koepen en dan wil ick hem schicken,
voor mij uld getrouwe doghter
Anna Catarina Swinen

Ik laat u weten dat ik God-dank nog gezond ben, ik hoop van u en de hele familie hetzelfde. Maar ik heb uit uw brief begrepen dat vader (nog) ziek is, en dat doet me verdriet. Ook het geld heb ik ontvangen. Moeder stuur mij alstublieft het goed. Ik heb nog 4 neusdoeken, 2 netel-, 2 linnendoeken en mijn stoofmouwen nodig. Op één van de neusdoeken staat mijn naam en op een andere is een naad te zien. Verder weet ik niet meer dan u en de andere bekenden het allerbeste te wensen. Moeder nog bedankt voor de koek en de muts. Ik had u nog gezegd die heel oude hemden maar daar te laten, ik weet niet wat ik daar nog mee moet. Ik zal tante een neusdoek laten kopen en hem u laten toesturen.

---

(18) Monsieur Cornelis Swinnen woonende op de Steen strat tot Venlo

Cullen, den 29 junius 1725[63]

Seer Beminde Vader ende Moeder,
Ick en kan niet manqueren om uld te laeten weeten als ick nogh gesont bin Godt lof en danck verhoope het selveste van uld en van onse heele famielie, waer het anders het soude min leit weesen om te hooren, en oom ende Matant[64] sin nogh altesamen gesont met de kinderen, ick soude uld schriven dat uld soo goet soude sin en bestellen een stoel gelick uld heeft geschickt aen matant voor de kinder, het is niet voor ons het voor iemant anders hij moet, soo sin wie die is gheweest al is hij schoen beter, Beheet heeft hem gemaeckt en hij moet ten eersten gemaeckt sin en dan moet uld hem ten eersten schicken en wat hij kost dat moet uld ~~ten eersten~~ daer bij schriven en post gelt kan uld daer bij setsen, Oom soude selver geschreeven hebben maer hij is na Oocken[65] in het badt, voorders ick en weet niet meer te schriven als uld hondert duisent mael goede naght van mij en van matant en begrust alle vrinde van mij en mui[66] Lisbet oock nogh apaert, en als uld den stoel schickt soe schickt uld het goet voort mede dat uld heeft vergeeten van min en als den voerman komt dan wil ick hem den nuisdoeck mede geeven van min night Johanna en haer oock g**oede naght** hier mede sluitende bin ende verblive **uld getrouwe doghter**
Anna Catharina van Swinnen

Ik kan niet laten u te laten weten dat ik God dank nog gezond ben, ik hoop van u en de hele familie hetzelfde, als het anders is zou me dat verdriet doen. Oom en tante en de kinderen zijn nog gezond. Ik moet nog vragen of u nog net zo'n kinderstoel als u tante hebt gestuurd, ook voor iemand anders op kan stu-

[62] schepenbank Venlo, inv.nr. 2897
[63] schepenbank Venlo, inv.nr. 2824
[64] tante
[65] mogelijk Oker, bij Goslar in de Harz
[66] moei : tante

ren. ***Beheet*** *heeft hem gemaakt.*[67] *Er is haast mee gemoeid. De kosten moet u maar doorgeven. Oom wilde zelf schrijven maar hij moest naar het kuurbad in Oocken (Oker). Verder heb ik niets te melden als u en alle bekenden de allerbeste groeten te doen, ook namens tante. Groet speciaal nog tante Liesbeth. Als u de stoel stuurt, stuur dan meteen mijn goed mee. Als de voerman komt wil ik hem de neusdoek van nicht Johanna voor u meegeven*

---

(19) Aen den eersame Meister Cornelis Swinnen met vrint die Godt bewaert tot Venlo

Collen, den 13 Octobris 1725[68]

Ick en kan niet manqueren om uld met dese gelegentheit een let[t]erke te schriven en uld te laete weeten als dat ick Godt lof en danck nogh gesont bin en Oom en Matant ende kinder oock nogh altesamen, en voorders laet ick uld weeten als dat wij jufferou Kramers nogh 3 gulden hebben gegeeven en soo veel kost den nuis doeck oock dat sin tesamen 6 gulden en als uld meer moet hebben dat moet uld schriven, voorders ick en weet niet meer te schrive als uld hondert duisent mael goede naght en aen alle goede vrinde ende bekende en oom en Matant laeten uld altesamen **goede naght** wenschen **hiermede bin en verblive uld ootmoedighe doghter**
Anna Catarina Swinnen

Ik kan niet laten u te laten weten dat ik God dank nog gezond ben. Oom en tante en de kinderen maken het ook goed. We hebben mevrouw Kramers nog 3 gulden gegeven voor de neusdoek. Dat zijn dan samen 6 gulden. Als u meer moet hebben wilt u dat dan schrijven ? Verder weet ik niet te schrijven, dan u en alle bekenden het allerbeste te wensen, ook namens oom en tante.

De brief van Catarina Swinnen-geb.Bernier

Wat uit deze brief duidelijk wordt over de schrijfster :

1. armoe
2. kwakkelende gezondheid
3. weinig inkomen uit kantwerk
4. Anna Catharina blijkt ziek uit Keulen thuis gekomen te zijn
5. wil 't liefsr onderdak in Venlo

(20) Aen den eersamen seer discreten Cornelis Swenne op Steen Straet tot Venlo

Luek den 9 february 1725[69]

[67] hier wordt zeker Peter Behet, werkzaam in Venlo als aannemer, bedoeld (zie ook Stadsarchief Venlo, inv. nr.568, hiervoor reeds genoemd)
[68] schepenbank Venlo, inv.nr 2824
[69] schepenbank Venlo, inv.nr 2876

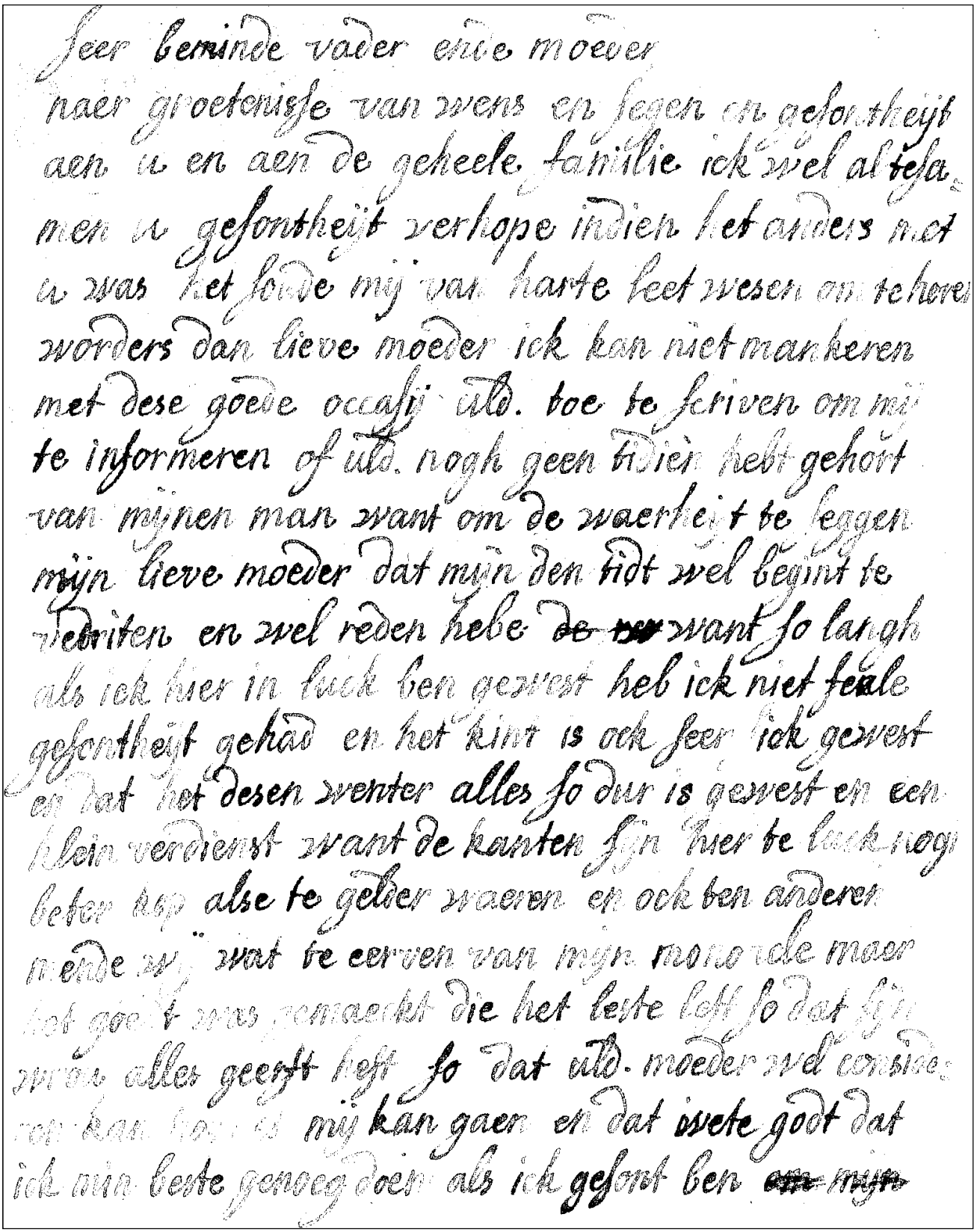

Seer beminde vader ende moeder,
Naer groetenisse van wens en segen en gesontheyt aen u en aen de geheele familie ick wel al tesamen u gesontheyt verhope, indien het anders met u was het soude mij van harte leet wesen om te horen, vorders dan lieve moeder ick kan niet mankeren met de goede occasij uld toe te scriven om mij te informeren of uld nogh geen tidien[70] hebt gehort van mijnen man, want om de waerheyt te seggen mijn lieve moeder dat mijn den tidt wel begint te verdriten en wel reden hebe want so langh als ick hier in Luek ben gewest heb

[70] tijding, bericht

ick niet feele gesontheyt gehad, en het kint is ock seer siek gewest en dat het desen wenter alles so dur is gewest en een klein verdienst want de kanten[71] sijn hier te Luek nogh beter k[o]op[72] alse te Gelder waeren, en ock ten anderen mende wij wat te eerven van mijn mon oncle, maer het goedt was gemaeckt die het leste left[73] so dat sijn vrou alles geerft heft so dat uld moeder wel consideren kan hoe het kan gaen, en dat wete Godt dat ick min beste genoeg doen als ick gesont ben om mijn kint met Godt en met eeren gr[o]ot te brengen en mijn moeder haer beste ock bij mij heft gedaen, maer gelick als uld moeder wel bekint is dat wij in den tidt van 6 jaren fele aenstot en ongelucke hebe gehad so dat het mij meer onmogelick is noch langer uyt te staen en dat ick aen u vader ende moeder mine droefheyt bekint make en ock ten andere ghij ock wel selevers consideren kont so is mijn versoeck frintelick, hoewel ghij moeder mij dickwils gepresentert hebt van het kint te willen houen omdat hij nu in volle verstant is te leeren en ick de maght niet en hebe om hem op schole te doen het welke mij van harte seer leet doet want hij is verstandigh genoegh, en ock so Godt de grasie geft aen minen man dat hij wederom magh komen dat hij daer ock grot plaisir van he[b]be sal en ick van den anderen kant so ghij moeder een hupse[74] hur vor mij kost opsparen het sou mij van harte lief wesen want alles gaet van één en ick kan van mijn wercken niet maken[75],
So bidt ick aen uld moeder mij togh hier antwort op te schriven met de eerste occasij als het u belieft en nu heb ick ock verstaen als dat maseur wederom is gekomen en is so siek is gewest het welke mij van harte seer leet doet maer ick hope en sal Godt bidden dat sij weer aen haer vorige gesontheyt magh komen,
niet meer beminde vader ende moeder de groetenisse van mijn moeder en matant aen uld altesamen en aen omen en matante en van mij en het kint **honderduisent mael goede naghte** aen uld beminde vader ende moeder ende ma seur vor mij uld onderdanige dochter,
Catharina Swenne

Ick bedt nogh ens min lieve moeder om antwort en so uld schrift de adresse a Nicolas Vigneron demeurant dans te faubour Saint Lionard dans la paroisse Saint Thomas a Liege

Hierbij groet ik u en de hele verdere familie, ik hoop dat u in goede gezondheid verkeert, als het anders is zal me dat verdriet doen. Lieve moeder ik wil dolgraag weten of u nog geen nieuws van of over mijn man hebt gekregen. Om de waarheid te zeggen het begint me zorgen te baren, want zolang als ik in Luik heb gewoond ben ik niet erg gezond geweest. Ook het kind is erg ziek geweest en de verdiensten met het kantwerk vallen deze winter ook erg tegen, het kant is hier nog goedkoper dan in Gelre.
Ook dacht ik wat te erven van mijn oom, maar alles ging naar de langstlevende echtgenote. Ik doe mijn best mijn kind met God en met eer op te voeden, zoals mijn moeder het met mij heeft gedaan, maar we hebben de laatste 6 jaar veel tegenslagen gehad. Ik kan het niet langer voor me houden, daarom vraag ik u nu hij de leeftijd heeft om naar school te gaan en mij de middelen ontbreken om dat mogelijk te maken, of u ons geen onderdak kunt geven, tot mijn man en uw zoon met Gods genade terug is.
Ik smeek u moeder snel antwoord te sturen. Ik heb begrepen dat mijn schoonzus ziek thuis gekomen is, dat doet me verdriet, ik zal bidden dat ze weer snel haar oude gezondheid mag terugvinden. Verder wensen ik en het kind, u en oom en tante, het allerbeste toe.
P.S. Ik vraag u dringend snel te antwoorden naar mijn adres p/a Nicolas Vigneron in de faubourg St.Lionard in de parochie St.Thomas in Luik.[76]

Brief van vriendin uit Grave

(21) Uyt de Graef den 13 mejus ???????[77]

[71] kantwerk
[72] beter ko[o]p : goedkoper
[73] volgens langstlevende testament
[74] flinke
[75] leven
[76] St.Leonard, destijds een voorstad, buitenwijk van Luik, thans een wijk in de stad waarin de namen Quai St.Leonard, Esplanade St.Leonard en Rue St.Leonard voorkomen
[77] Schepenbank Venlo, inv.nr 2824

Goede vrindien jofferou Lenore van Swinne,

gelieft het kostgelt van de b[r]engere dese voor masuer[78] te ontfangen of soo ul het heft ontfangen van vrou Backs soo geeft vrou Kerhof de quitantsie dan se ordonnere waer ick het telle sal, maer ben niet van sins om meer als fieftige gulde te geven in het jaer, want hare kinderen gedueregh vroegen of ick niet gesreven heb om niet meer te geven en dat sij het min geen danck en weten dat ick soo geck ben om soo veel meer te geven, soo geloof ick wel volgens u s(c)rive dat het ul niet doen sal tot min het wesen want ick wou liver hebben dat sei hyer blef, maer heb neu al een jaer het bei geleit soo dat het min niet langer aen staet, en dat sei sal genosackt sijn om na een ander om te syen dye het daer voor doen, en ick sal eer het verdeljaers[79] om is het kost nogh te geven als vore en hout haer dan niet op en laetse in den naem des Here gaen, ick sei wel dat sij op min het al wel werpen soude, niet mer op dit pas als Godt in genade bevolen,
u genege vrindin de husvrou van Sepen Croemer

Wil je het kostgeld door brenger dezes voor mijn zus in ontvangst nemen ? Mocht je het al van mevrouw ***Backs*** *hebben ontvangen, geef dan aan mevrouw* ***Ker(k?)hof*** *de kwitantie, dan kan ze opdracht geven waar ik moet betalen. Ik ben trouwens niet van plan meer dan 50 gulden per jaar te betalen. Haar kinderen hebben telkens gevraagd of ik niet geschreven had dat ik wel wat meer zou betalen.. Ik had liever dat ze hier bleef, maar ik heb het nu al een jaar bijgelegd zo dat het me niet langer aanstaat, zodat ze genoodzaakt is om naar een ander (adres?) uit te zien, die het voor dat geld wil doen. Ik zal dit kwartaal de kost nog geven als voorheen, maar laat ze daarna in Gods naam maar gaan, ik heb het wel gezegd dat ze mij overal de schuld van zouden geven.*

[78] maseur, zuster, kan ook schoonzuster zijn
[79] kwartaal

Diversen

(huurovereenkomst d.d. 20-3-1719[80])

Ick onderschreve bekenne verhuert te hebben aen Cornelis Swinnen enen moes hoof gelegen aen de Nieuwe Bleyk voor den tijdt van sees achtervolgende jaeren, mits conditie gevende jaerlijcks voor huer seeven permisse schellingen[81],
Actum Venlo den 20 Meert 1719
Henricus Deurdals

Ik ondergetekende erken aan Cornelis Swinnen verhuurd te hebben een moestuin gelegen aan de Nieuwe Bleek en dat voor de tijd van 6 achtereenvolgende jaren, voor een jaarlijkse huursom van 7 permissie schellingen,

---

(koopovereenkomst)[82]

Wij onderschreve Bekenne vercocht te hebben aen Cornelis Swinnen ende Lintien Nauwen eenen halven kroos hoof, gelegen aen den Nieuwe Bleeke, naeste erfgenaemen De Weese voor de Somma van sees specie rixdalders waer voor wij wel betaelt sijn,
Actum Venlo den 1 April 1721
Henricus Deurdals, Marie Louis Coffres[83]

Ondergetekenden verklaren verkocht te hebben aan Cornelis Swinnen en Lintien Nauwen een boomgaardje, gelegen aan de Nieuwe Bleek, naast de Erven De Weese, voor de som van 6 rijksdaalders, welk bedrag wij verklaren ontvangen te hebben.

(huurovereenkomst)

Bekenne ende verclaere ick onderschr. craghte deses ghehuyrt te hebben van Cornelis Swinnen ende dessens huysvrouwe de caemer boven hun voorhuys voor den tijdt van 2 stedighe ende achter een volgende jaeren, ende sulcx voor de somme van 11 guldens courante Venlosche waerde 's jaers, sullende dese huyre aenvanck nemen op toecoemende Paeschen dese jaers 1722,
Des ter waere oirconde hebben qij dese eygenhadigh geteekent,
Tot Venlo den 5^{en} Meert 1722,
Catharina Haerres, weduwe Mateys Emans

Hiermede verklaart ondergetekende gehuurd te hebben van Cornelis Swinnen en zijn echtgenote de kamer boven hun voorhuis en dat voor de tijd van 2 achtereenvolgende jaren, en voor de som van 11 gulden courante Venlose waarde 's jaars.Deze huur zal aanvangen op a.s. Pasen van dit jaar 1722

(huurovereenkomst)[84]

Bekennen wij hier ondergeschr. Schepenen, van wijlen Matthias Cluiker ende Mr Frans Roosen verhuert te hebben aen Mr Cornelis Swinnen ons huys op de Steenstraat tusschen beyde onse erven gelegen voor

[80] schepenbank Venlo, inv.nr. 2897

[81] schelling van uitheemschen slag die met permissie van de overheid als betaalmiddel in omloop mocht zijn, in 1752 buiten gebruik gesteld („Dat de geheele en halve Brabantsche en andere soorten van soogenaamde *Permissieschellingen*, voortaan ... sullen gangbaar zyn de geheele tot ses en de halve tot drie stuivers", *Gr. Placaatb.* 6, 835 *b* (a°. 1730); „Onder *permissieschellingen* verstond men Brabantse zesstuiversstukken, die, als ze van goed gehalte waren, gedurende een bepaalde tijd met verlof van de StatenGeneraal in de Verenigde Nederlanden omloop mochten hebben.

[82] schepenbank Venlo, inv.nr. 2897

[83] enige tijd later (1 juni 1722) duikt in Amsterdam de naam C(K)offers op

[84] schepenbank Venlo, inv.nr 2886

eene Somme van vierthien pattacons specie, welcken den selven beloeft jaerliijcx aen ons ondergeschr. verhuerders prompt te sullen betaelen, ende sal dese huercedulle (waer van sijn twee eens luydende) haeren aenvanck nemen op Paesschen naestvolgende als men schrijven sal 1724, ende het eerste jaer sal vervallen op Paesschen 1725, ende soo achtervolgens van jaer tot jaere, ende sal duyren voor ses stedige achter een volgende jaeren,
Edogh sal het soo Huerders als verhuerders vrij staen dese huere ten halven op te seggen mits dat de opcondinge geschiede een half jaer van te voorens,
In teecken der waerheyt hebben wij dese eygenhandigh onderteeckent binnen Venlo den 6 decembris 1723,
ende was onderteeckent :
H.Daers, J.G.Clueker, Frans Roosen

Matthias Cluiker en Frans Roosen verklaren hiermede hun huis in de Steenstraat gelegen tussen hun beider erven, m.i.v. Pasen 1724 voor een periode van 6 jaar te verhuren aan Cornelis Swinnen. De huursom bedraagt 14 pattacons per jaar en zal ieder jaar, te beginnen met Pasen 1725 betaald moeten worden. Het staat de verhuurders vrij de huur een ½ jaar van te voren op te zeggen

---

Matthias was van 1677 tot zijn overlijden op 4 mei 1723 Postmeester in Venlo. Zijn vader Dirck bekleedde van 1642 tot 1677 voor het eerst deze functie. Zij maakten deel uit van het postnetwerk, beschreven in *De Rijkspost in Limburg* door J.Ickenroth. In dit boekje blijkt de locatie van het postkantoor in Venlo onbekend, uit deze huurovereenkomst en diverse brieven gericht aan *Cornelis Swinnen, wonende in de Steenstraat naast de Brabantse Post* , weten we nu de locatie.

Memorie voor den Caemerbewaerder[85]

Omme ter Requisitie van Juffrouw Lucia Clucker ende Meester Frans Roosen te citeren Cornelis Swinnen om tegens naestvolgenden Gerichtsdaege den 2 May aenstaende op den Raedthuyse alhier ter gewoonelijcker uhre voor Recht te compareren en aenhooren alsulcken Eysch ende Conclusie ald de Requiranten alsdan sullen doen ende nemen ten fine van betaelinge van 2 jaeren huyshuyre mit Paeschen jongstleden verscheenen ten advenante van respectivelijck 13 en 14 Rijxdaelers s'jaers salvo cortinge van 6½ pattacons daerop betaelt namptissement oft andersints,
Venlo den 28 April 1731

Op heden den 28 April 1731 hebbe ick onderschr. caemerbewaerder dese boven staende citatie gedaen aen Cornelis Swinnen doer dessens huysvrouw,
in oirconde etc.
Jan de Bruijn

Op heden 28 april 1731 moet Cornelis Swinnen op verzoek van Lucia Clucker en Frans Roosen op het Raadhuis verschijnen wegens het niet betalen van de huishuur over 1729/1730 en 1730/1731[86] van resp. 13 en 14 rijksdaalders onder aftrek van de reeds betaalde 6 ½ rijksdaalders.

In Saeke van Frans Roosen ende Joffr. Lucia Clucker, Clegeren, tegens Cornelis Swinnen, Gedaegde[87]

Gesien den Eysch ende Conclusie van wegens de Clegeren heden ter protocolle over gegeven waer onder der selven concluderende contenderende ten eynde den Gedaegde soude worde gecondemneert de Somme van 27 Rijcxdaelers specie, weghens 2 jaeren verschulde huyshuyre, salvo kortinghe van 6 ½

[85] schepenbank Venlo, inv.nr 2886
[86] De vervaldatum van huren was veelal de Paasdag. Paassen viel in 1731 op 25 maart. De verhuurders hebben dus nog een maand respijt gegeven.
[87] schepenbank Venlo, inv.nr 2531 (Vonnissen)

Rijcxdaelers daervoor een respectivelijck naerder vermelt, aende Clegeren promptelijck opte leggen ende te betaelen, ende bij provisie onder desen Gerichte te namptiseren all mitte kosten deser vel alias etc. gesien oock de huyrcedule bij den voors. Eysch aengetrocken ende relaes der gedaene citatie, sonder dat den Gedaegde voor Recht gekomen is, op alles well ende rijpelijck geleth.

T'Gericht verclaert dat den Gedaegden gehouden is de somme van 27 Rijcxdaelers weghens 2 jaeren huyshuyr bij den voors. Eysch vermelt, te namptiseren waerop salvo kortinghe van 6 ½ Rijcxd. daerop betaelt, den selven Gedaegden condemnerende inde kosten deser ter somme van 8 gulden 2 stuyv. brabants,
Actum Venlo den 2 May 1731

Gezien de eis door de aanklagers ingediend, wordt de gedaagde veroordeeld tot het betalen van 27 rijksdaalders wegens 2 jaar verschuldigde huishuur onder aftrek van de reeds betaalde 6 ½ rijksdaalders, e.e.a. verhoogd met de kosten van het geding ten bedrage van 8 gulden en 2 stuivers.